

ANALYSE Ultrafijnstof torenhoog rondom Schiphol

Vliegtuigstof is een stille killer

De lucht rond Schiphol bevat door vlieg- en wegverkeer tienduizenden ultrafijnstofdeeltjes per kubieke centimeter. Deze onzichtbare stofdeeltjes hebben volgens het RIVM een duidelijk verband met hartaanvallen, hoge bloeddruk en een 'waarschijnlijk' verband met aangeboren afwijkingen bij omwonenden.

Bart Vuijk
bvuijk@mediahuis.nl

Schiphol ■ Hoe dichtbij de luchthaven, hoe meer ultrafijnstof er rondzweeft, vooral afkomstig uit vliegtuigmotoren. Dit blijkt uit een kaart in het RIVM-rapport 'gezondheidseffecten van ultrafijnstof van vliegverkeer rond Schiphol', dat maandag werd uitgebracht. Aan de noord- en westkant van de

”
**Hartproblemen,
aangeboren
afwijkingen en
hoge bloeddruk**

luchthaven zijn de concentraties het dichtst. Tienduizenden deeltjes per kubieke centimeter zijn eerder regel dan uitzondering.

Ultrafijnstof is een verzamelnaam voor piepkleine stofkorreltjes, nog veel kleiner dan een menselijke haar. Het zijn deeltjes waarbij een zandkorrel wel een gebergte lijkt. Stoffjes die door hun geringe omvang diep in longen en zelfs bloedbanen kunnen doordringen, en daarom gevaarlijk zijn voor de gezondheid.

Ademhalingsklachten

Op de kaart die het RIVM in het rapport heeft opgenomen, zijn meetresultaten van ultrafijnstof te zien in de jaren voor de coronapandemie. Dus toen het vliegverkeer op zijn top was. Ook wegverkeer doet overigens her en der flink flink mee met het veroorzaken van ultrafijnstof. Op sommige plekken nabij de luchthaven zijn de gehalten ultrafijnstof zo groot dat het tot kortdurende ademhalingsklachten leidt bij schoolkinderen. Het hoogste gehalte gemeten fijnstof nabij Schiphol dat is gemeten, is meer dan 173.000 deeltjes per

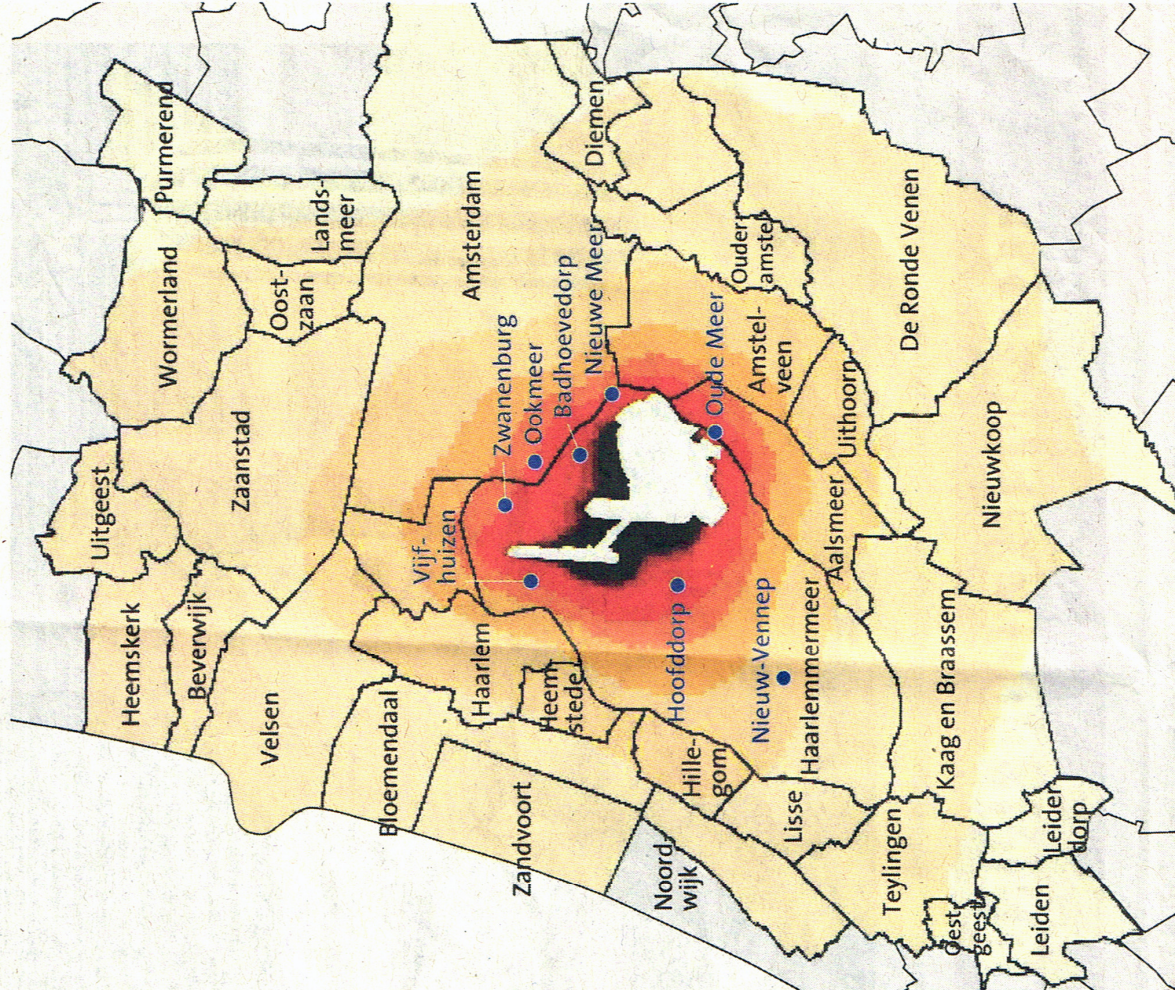
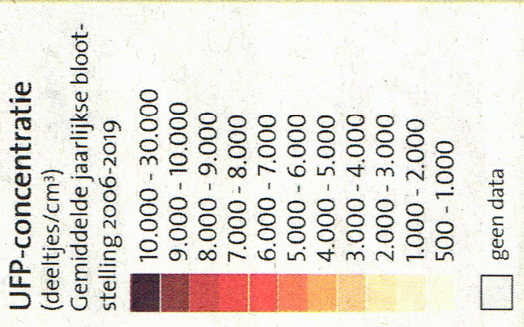
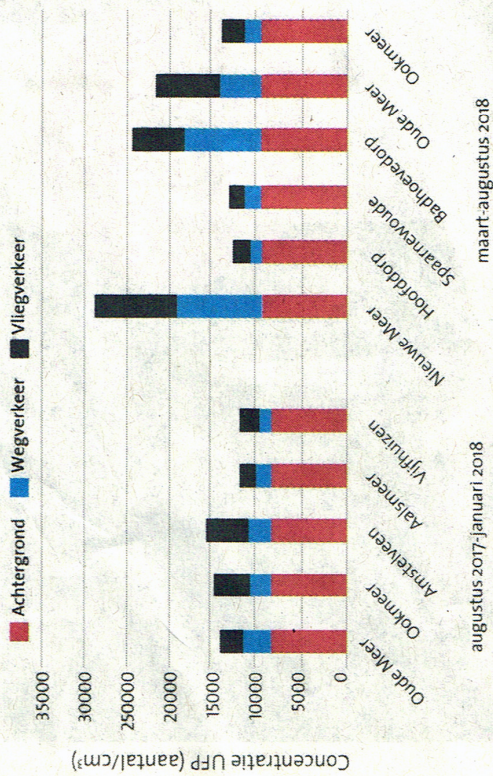

Deeltjes

Ultrafijnstof, wat is dat eigenlijk? Het gaat om extreem kleine deeltjes (kleiner dan een tienduizendste van een millimeter) die in de lucht zweven, afkomstig van verbrandingsprocessen in de industrie, de luchtvaart en het verkeer. Omdat de deeltjes zoveel kleiner zijn dan fijnstof, wordt bij ultrafijnstof gemeten in het aantal deeltjes per kubieke centimeter in plaats van het aantal microgram per kubieke meter.

kubieke centimeter. Dat was tijdens een test waarbij vrijwilligers tijdens een inspanning - fietsen bijvoorbeeld - deze lucht hebben ingeademd, om de effecten op hun

Opbouw van gemiddelde concentratie UFP

KAART MEDIAHUIS DATA RIVM-RAPPORT

gezondheid te meten. Ze kregen het er goed benaamd van, maar dat effect ebde daarna meestal weer weg. Van schadelijke effecten op de langere termijn is weinig gebleken.

Uit de kaart blijkt dat Haarlemmermeer en Badhoevedorp het zwaarst te lijden hebben onder ultrafijnstof van de luchthaven. In Haarlemmermeer wonen volgens

het RIVM minstens vijftig mensen die een jaargemiddelde concentratie van 2360 ultrafijnstofdeeltjes per kubieke centimeter kwam. In 2019 was dit 2100 deeltjes.

Schipholregio, die in 2017 op een jaargemiddelde concentratie van 2360 ultrafijnstofdeeltjes per kubieke centimeter kwam. In 2019 was dit 2100 deeltjes.

Qua hoeveelheden ultrafijnstof wordt Haarlemmermeer gevolgd door de naburige plaatsen Aalsmeer, Amstelveen, Haarlem en Amsterdam.

Badhoevedorp wijst naar de snelwegen A4 en A9

Veel Badhoevedorpers zien weinig relatie tussen fijnstof en Schiphol.

FOTO UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

Bart Boele

Badhoevedorp ■ „Er lag hier vijftig jaar een snelweg dwars door het dorp. De RIVM-cijfers van ultrafijnstof zullen vast kloppen, maar het is de vraag of je Schiphol daarvan de schuld kunt geven.” Dat zegt Johanneke Smulders uit Badhoevedorp en met haar veel dorpsgenoten.

Er komen nauwelijks vliegtuigen over Badhoevedorp, gelegen in de oksel van de aanvliegeroutes van de Buitenveldertbaan en de Zwanenburgbaan. Sinds de snelweg A9 in 2018 om het dorp heen werd gelegd worden op het tracé van de oude weg volop woningen gebouwd.

Prachtig wonen

Smulders: „Het is hier prachtig wonen. Badhoevedorp ligt wel vlak naast Schiphol, maar je hebt er nauwelijks last van.” Zij is uit Amsterdam hier in de nieuwbouw komen wonen en werkt niet op Schiphol. Daarmee onderscheidt ze zich van veel andere Badhoevedorpers, die wel een baan op de luchthaven hebben.

Wie je het op straat ook vraagt, niemand wil alleen de luchtvaart de 'schuld' van de opvallende

RIVM-cijfers geven. Er wordt ook naar het wegverkeer van de A4 en de A9 gewezen.

Jan Pieter Bart die hier al 80 jaar woont geeft toe dat hij een blauw KLM-hart heeft, maar kijkt genuanceerd naar het RIVM-rapport. „Hier in mijn keuken is ook ultrafijnstof te vinden”, zegt hij.

„Ik kwam hier in 1984 wonen met de oude A9 voor de deur. Daar had je weinig last van, er was toen ook minder verkeer. Na de omlegging in 2018 is de situatie met de

„
Er lag hier vijftig jaar een weg dwars door het dorp

A4 en de A9 naast de deur als het om ultrafijnstof gaat verslechterd. Daar hebben we nu meer last van. De wind komt meestal uit het zuidwesten, dat is vanaf de snelwegen deze kant op”, aldus Bart.

Hij ontkent niet dat vliegtuigen ultrafijnstof uitstoten, maar de situatie in Badhoevedorp wordt er minder door beïnvloed: „De toestellen vliegen al snel hoger, dan verwaait het ultrafijnstof.”

Nieuwe Meer

De situatie in buurtschap Nieuwe Meer, naast Badhoevedorp, is anders. „Hier komen vliegtuigen over van de Kaagbaan, de Buitenveldertbaan en de doodgezwegen Oostbaan. Drie vliegroutes over je dak, dan heb je nergens anders in Nederland. Ik ben zeker wel ongerust door dit rapport, dat ik graag wil hebben”, zegt Erik Hoogenboom aan de Nieuwemeerdijk. „Ik ga het opzoeken en bestuderen en dan de gemeenteraad van Haarlemmeer vragen wat die denkt te gaan doen.”

„Ik ben hier zelf gaan wonen, maar de situatie is ongezond”, zegt de oud-Badhoevedorper. „Er zijn argumenten nodig om de groei van Schiphol af te remmen, daar is alle reden voor.”

„Schiphol is zeker gevoelig voor reacties uit de omgeving. Er zijn sites waar informatie staat en klachten kunnen worden ingediend. Vliegheerrie rapporteert aan de minister.”

Schiphol witte vlek 'omdat daar geen mensen wonen'

Annet van Aarsen

Schiphol ■ Schiphol staat op de kaart van het RIVM-onderzoek naar gezondheidsrisico's voor omwonenden door ultrafijnstof van vliegtuigen als grote witte vlek afgebeeld: omdat er geen mensen wonen. Maar dat wil niet zeggen dat er geen probleem is op de luchthaven.

Vorig jaar oktober presenteerde TNO – in opdracht van Schiphol – een studie naar UFP (ultrafijne particles) op het luchthaventerrein. Tijdens het onderzoek werden rond de terminals en pieren ultrafijnstofconcentraties van gemiddeld 100.000 tot 120.000 deeltjes per kubieke centimeter gemeten, met kortstondige 'piekconcentraties' tot wel 500.000 deeltjes.

FNV Schiphol vroeg de inspectie in december om te handhaven op blootstelling van werknemers aan uitlaatgassen. De vakbond wees onder andere naar het TNO-rapport. Het is een beetje verstopt in het onderzoek, zei campagneleider Joost van Doesburg, maar de onderzoekers stuiten op piekmomenten waar tot acht miljoen deeltjes ultrafijnstof per kubieke centimeter

werd gemeten. Die pieken hebben te maken met 'jetblast', die optreedt als vliegtuigen de (koude) motoren starten. Een platformmedewerker vertelde bij de FNV-presentatie dat hij zeker twintig keer per dag in de jetblast staat. De vakbond verwacht nu elk moment een beslissing van de arbeidsinspectie op het handhavingsverzoek. Die zou halverwege deze maand komen.

Schiphol zelf zegt belangrijke stappen te hebben genomen om de uitstoot omlaag te brengen en wijst naar het actieplan ultrafijnstof uit 2019 van de luchtvaartsector. Het bevat maatregelen om de uitstoot omlaag te brengen in het verkeer van en naar de luchthaven, op de luchthaven zelf en van de vliegtuigen. Bijvoorbeeld door het stimuleren van vlootvernieuwing, gebruik van duurzame brandstoffen en het doorvoeren van duurzaam taxiën.

Wilma van Dijk, directeur Safety, Security & Environment bij Schiphol: „Het is belangrijk dat het RIVM onderzoek heeft gedaan. (...) Het geeft aan hoe belangrijk het is om maatregelen te treffen en de uitstoot van de luchtvaart sterk naar beneden te brengen. We begrijpen dat omwonenden en medewerkers bezorgd zijn.”

Persoonlijke opmerking :

Deze artikelen vormde een geheel in de vermelde kranten.

Ik verwacht dat er NU heel goed gekeken en zeker geacteerd moet gaan worden naar aanleiding van deze informatie. En de bewoonster vanuit Badhoevedorp was volgens mij nog niet bekend met de informatie vanuit het RIVM rapport, ze zal er nu wel anders over denken verwacht ik.

*Dat Nieuwe Meer er helaas met kop en schouders boven uitsteekt is niet vreemd, wij hebben 3 landingsbanen 22-04, 27-09 en 24-06 over ons dak, 8 rijbanen A4 incl. 6 spoorlijnen, verbrede A9 en een druk bevaren vaarroute voor de deur.
MEER DAN GENOEG !!!*

Erik Hoogenboom